

Σημείωμα

Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Κύπρου

Ο χρόνος εκτέλεσης των έργων «κλειδί» για τις μακροοικονομικές εξελίξεις

Κεντρικό μήνυμα

Στην τελική φάση του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) εισέρχεται η Κύπρος, με το 67% της συνολικής χρηματοδοτικής κατανομής να έχει ήδη εκταμιευτεί και την πρόοδο υλοποίησης των εθνικών οροσήμων και στόχων να κρίνεται προχωρημένη. Το κρίσιμο ζήτημα, πλέον, είναι η θετική επαλήθευση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των τελικών οροσήμων και στόχων που υποβλήθηκαν. Αυτό θα διασφαλίσει την ικανοποιητική αξιοποίηση των χρηματοδοτικών πόρων μέχρι το τέλος του 2026.

Για το Δημοσιονομικό Συμβούλιο έχει ιδιαίτερη σημασία ο χρόνος πραγματικής υλοποίησης των επενδύσεων του ΣΑΑ, καθώς αυτός καθορίζει την επίδρασή τους στην οικονομική δραστηριότητα και στις μακροοικονομικές προβλέψεις, ο οποίος δεν συμπίπτει κατ' ανάγκη με τον χρόνο εκταμίευσης των πόρων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

1. Πρόσφατες εξελίξεις

Την 1η Οκτωβρίου 2026, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκταμίευσε προς την Κύπρο ποσό σχεδόν €120 εκατ. στο πλαίσιο της έκτης αίτησης πληρωμής του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ)¹. Η πληρωμή ακολούθησε τη θετική αξιολόγηση της Επιτροπής για την ικανοποιητική εκπλήρωση 22 οροσήμων και 5 στόχων².

Μετά τη και την πρόσφατη εκταμίευση, οι συνολικές εισπράξεις της Κύπρου ανέρχονται σε €683 εκατ., ποσό που αντιστοιχεί στο 67% της συνολικής χρηματοδοτικής κατανομής του κυπριακού ΣΑΑ, ύψους περίπου €1,02 δισ. σε χορηγίες. Η απορρόφηση του υπόλοιπου 33% της χρηματοδοτικής κατανομής τελεί υπό την αίρεση της θετικής αξιολόγησης των υπολειπόμενων οροσήμων και στόχων από την ΕΕ.

Η τελευταία είσπραξη συνδέεται, μεταξύ άλλων, με την εφαρμογή νέου συστήματος αξιολόγησης σχολείων, τη διασυννοιακή ανταλλαγή δεδομένων υγείας, τις ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας στον δημόσιο τομέα, την επέκταση ηλεκτρονικών υπηρεσιών για τις πολεοδομικές άδειες και την υποδομή δοκιμών ΑΠΕ και έξυπνων δικτύων του Πανεπιστημίου Κύπρου.

¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_2037

² https://cyprus.representation.ec.europa.eu/news/commission-greenlights-cypruss-sixth-payment-request-eur120-million-under-nextgenerationeu-2026-07-13_en

2. Πρόοδος υλοποίησης

Σύμφωνα με τη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομικών, έως τις 29 Ιουνίου 2026, είχαν ολοκληρωθεί σε εθνικό επίπεδο 201 από τα συνολικά 221 ορόσημα και στόχους του κυπριακού ΣΑΑ, ενώ είχε ψηφιστεί το 95% των απαιτούμενων νομοθετικών ρυθμίσεων. Παράλληλα, το σύνολο του διαθέσιμου προϋπολογισμού για σκοπούς επενδύσεων έχει ήδη δεσμευτεί μέσω δημόσιων συμβάσεων και συμφωνιών για σχέδια χορηγιών³.

Τα πιο πάνω στοιχεία αποτυπώνουν την πρόοδο σε εθνικό επίπεδο και δεν είναι άμεσα συγκρίσιμα με τα αντίστοιχα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα ορόσημα και τους στόχους που έχουν ήδη περάσει από τη διαδικασία αξιολόγησης, η οποία, στο πλαίσιο της έκτης αίτησης πληρωμής, προσδιορίζει το ποσοστό εκπλήρωσης των οροσήμων και στόχων του ΣΑΑ στο 62%.

Η απόκλιση αυτή οφείλεται στο διαφορετικό στάδιο καταγραφής: τα εθνικά στοιχεία αφορούν την εσωτερική παρακολούθηση της ολοκλήρωσης των οροσήμων και στόχων, ενώ το ποσοστό του 62% την πρόοδο που αποτυπώνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας πληρωμών.

3. Η έννοια της «απορρόφησης»

Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται στη χρήση του όρου «απορρόφηση». Ο ΜΑΑ αποτελεί έναν μηχανισμό που βασίζεται στις επιδόσεις (*performance-based*): οι πληρωμές από την ΕΕ δεν πραγματοποιούνται έναντι της απλής πραγματοποίησης δαπανών, αλλά ξεκλειδώνουν μετά την ικανοποιητική εκπλήρωση των συμφωνημένων οροσήμων και στόχων.

Συνεπώς, το 67% που καταγράφεται, μετά την τελευταία εκταμίευση, αφορά το ποσοστό της συνολικής κατανομής που έχει εκταμιευθεί από την ΕΕ προς την Κυπριακή Δημοκρατία. Δεν ταυτίζεται κατ' ανάγκη με το ποσοστό των πόρων που έχει ήδη καταλήξει στους τελικούς δικαιούχους ή έχουν μετατραπεί σε πραγματοποιηθείσα επενδυτική δαπάνη στην οικονομία.

Για σκοπούς παρακολούθησης του ΣΑΑ είναι επομένως χρήσιμο να διακρίνονται τρεις διαφορετικές διαστάσεις της υλοποίησης:

- (α) Η πρόοδος στην επίτευξη οροσήμων και στόχων,
- (β) Οι εκταμιεύσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς την Κυπριακή Δημοκρατία και
- (γ) Η πραγματική διοχέτευση των επενδύσεων και σχεδίων στην κυπριακή οικονομία.

4. Τελική φάση του ΣΑΑ

Βάσει του ευρωπαϊκού πλαισίου η 31η Αυγούστου 2026 καθορίστηκε ως η καταληκτική ημερομηνία για την ολοκλήρωση του συνόλου των οροσήμων και στόχων του ΜΑΑ⁴. Στη συνέχεια η 30ή Σεπτεμβρίου 2026 καθορίστηκε ως η καταληκτική προθεσμία για την υποβολή

³ <https://www.gov.cy/mof-dggrowth/mi-katigoriopoiimeno/7i-synedria-tis-epitropis-parakoloythisis-toy-schediay-anakampsis-kai-anthektikotitas-29-ioyniay-2026/>

⁴ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=OJ:C_202602614

των τελευταίων αιτημάτων πληρωμής και των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων, ενώ όλες οι τελικές πληρωμές από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2026.

Στις 1 Οκτωβρίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι όλα τα κράτη μέλη είχαν υποβάλει εμπρόθεσμα τα τελικά αιτήματα πληρωμής τους. Η Επιτροπή προτίθεται να ολοκληρώσει τις προκαταρκτικές αξιολογήσεις των τελικών αιτημάτων εντός Νοεμβρίου, ώστε οι σχετικές αποφάσεις και πληρωμές να ολοκληρωθούν μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου 2026.

5. Αξιολόγηση κινδύνων

Η εκταμίευση της 1ης Οκτωβρίου αποτελεί θετική εξέλιξη, καθώς ανεβάζει το ποσοστό των εισπραχθέντων πόρων για την Κύπρο στο 67%. Ταυτόχρονα, η όλη διαδικασία εισέρχεται πλέον στην τελική και καθοριστική φάση αξιολόγησης.

Ο βασικός κίνδυνος δεν εντοπίζεται πλέον στην ταχύτητα υλοποίησης νέων δράσεων. Μετά την καταληκτική ημερομηνία της 31ης Αυγούστου, καμιά μεταγενέστερη ενέργεια δεν μπορεί να προσμετρηθεί για την εκπλήρωση οροσήμων και στόχων. Το διακύβευμα μετατοπίζεται πλέον κατά πόσο τα στοιχεία που υποβλήθηκαν μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου τεκμηριώνουν επαρκώς την πλήρη και ικανοποιητική εκπλήρωση των υπολειπόμενων υποχρεώσεων.

Ενδεχόμενες αστοχίες στην εκπλήρωση/επαλήθευση των τελικών οροσήμων και στόχων δύνανται να οδηγήσουν σε περικοπή της χρηματοδοτικής συνεισφοράς και, κατά συνέπεια, σε απώλεια αντίστοιχου μέρους των υπολειπόμενων πόρων.

Δημοσιονομικό Συμβούλιο Κύπρου

7 Οκτωβρίου 2026